

תנ"ך לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(28x2)	–	56	נקודות
פרק שני	–	(28x1)	–	28	נקודות
פרק שלישי	–	(16x1)	–	16	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים ובלי תוספות.

מותר להשתמש בתנ"ך מתורגם.

מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

מותר להשתמש במילון לועזי-עברי / עברי-לועזי.

ד. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד.

(2) יש להתרכז בנשא. יש לשים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – בראשית (56 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 1–3 (לכל שאלה – 28 נקודות).

בכל שאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב–ג – 10 נקודות).

1. קראו בראשית, פרק ט"ז.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

(1) על פי פסוקים א'–ג', מהי הסיבה למצוקתה של שרי, וכיצד המעשה שעשתה יכול לפתור מצוקה זו? (4 נקודות)

(2) לדעתכם, מה אפשר ללמוד על דמותו של אברם מפסוקים א'–ד'? נמקו את דבריכם. (4 נקודות)

ב. קראו פסוק א' וגם פסוקים ד'–י'.

בפסוקים מתואר משבר ביחסים בין שרי ובין הגר.

(1) מה בהתנהגות של הגר גרם למשבר במערכת היחסים בינה ובין שרי, ומהי דרך ההתמודדות של כל אחת מהן עם המשבר? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) מהי ההחלטה האלוהית בנוגע למשבר בין שתי הנשים, והאם, לדעתכם, החלטה זו הייתה יכולה לשפר את היחסים ביניהן? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"א–י"ב.

(1) על פי פסוק י"א, מהו מדרש השם של ישמעאל, וכיצד מדרש השם עשוי לעודד את הגר? בססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) התכונות העתידיות של ישמעאל, המתוארות בפסוק י"ב, עשויות להרגיע את הגר או להדאיג אותה. הסבירו את שני חלקי הטענה, ובססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

2. קראו **בראשית**, פרק כ"ט, פסוקים ד'–ל"ה.

א. קראו פסוקים ד'–ח'.

(1) על פי פסוקים ד'–ו', מה ביקש יעקב לדעת בשיחתו עם הרועים, ולשם מה הוא היה זקוק למידע זה? תוכלו להיעזר

ב**בראשית**, פרק כ"ז, פסוקים מ"ג–מ"ה. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים ז'–ח', מדוע הופתע יעקב מהתנהגות הרועים, ומהו ההסבר שלהם להתנהגות זו? (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ג–כ"ח.

(1) מהו ההבדל בין היחס של לבן כלפי יעקב בפסוקים י"ג–ט"ו ובין היחס שלו כלפיו בפסוקים כ"ב–כ"ה? הסבירו את

דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

(2) הסבירו מדוע על אף היחס של לבן כלפי יעקב בפסוקים כ"ב–כ"ה, הסכים יעקב לקבל את התנאי החדש שהציב לו

לבן בנוגע לרחל. תוכלו להיעזר גם ב**בראשית**, פרק כ"ז, פסוק ל"ה. (5 נקודות)

ג. קראו פסוקים ל"א–ל"ה.

(1) הסבירו כיצד הרצון של לאה לזכות באהבתו של יעקב בא לידי ביטוי ב**שני** מדרשי שם של בניה. (6 נקודות)

(2) איזה מדרש שם מלמד כי לאה אינה תלויה עוד ביעקב? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב.

(4 נקודות)

3. קראו **בראשית**, פרק ל"ז.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

"וַיִּשְׁנֶאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דַבָּרוֹ לְשָׁלֵם" (פסוק ד').

ההתנהגות של יעקב וההתנהגות של יוסף גרמו לאחים לשנוא את יוסף.

הביאו דוגמה אחת להתנהגות כזאת של יעקב ודוגמה אחת להתנהגות כזאת של יוסף, והסבירו כל דוגמה. (8 נקודות)

ב. קראו פסוקים ה'–י"א.

(1) בשני החלומות באה לידי ביטוי ההתנשאות של יוסף, אך בחלום השני ההתנשאות של יוסף מתגברת בהשוואה

להתנשאותו בחלום הראשון.

הביאו מן הפסוקים שתי דוגמאות המבססות טענה זו, והסבירו אותן. (6 נקודות)

(2) לדעתכם, האם התגובה של יעקב על החלום השני מבטאת תמיכה ביוסף או תמיכה באחים? נמקו את דבריכם

ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ט–כ"ז.

(1) כיצד באה לידי ביטוי האכזריות של האחים כלפי יוסף בדיבור, וכיצד היא באה לידי ביטוי במעשה? הסבירו את

דבריכם ובססו אותם על הכתוב. (6 נקודות)

(2) לדעתכם, האם בהצעה שלו יהודה ביקש את טובת יוסף? נמקו את דבריכם ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

פרק שני – שמות (28 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 4-5.

בשאלה שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לסעיף א – 8 נקודות; לסעיפים ב-ג – 10 נקודות).

4. קראו **שמות**, פרק י"ט, פסוקים ג'-ט"ו.

א. קראו פסוקים ג'-ה'.

(1) ציינו והסבירו שני חסדים שעשה ה' עם בני ישראל. (4 נקודות)

(2) הסבירו מדוע לפני התחלת מעמד הר סיני ה' מפרט את החסדים שעשה. (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים ה'-ח'.

(1) כתבו מהי ההתחייבות של בני ישראל ומהי ההתחייבות של ה' בברית הנכרתת ביניהם. בססו את דבריכם

על הכתוב. (6 נקודות)

(2) הביאו מן הכתוב ראיה כי בני ישראל קיבלו את הברית ברצון ולא בכפייה (בכוח). הסבירו את דבריכם.

(4 נקודות)

ג. (1) על פי פסוקים י'-ט"ו, ציינו שתי פעולות שנצטווה העם לעשות לפני מעמד הר סיני, והסבירו מדוע היה עליו

לעשות את הפעולות האלה. (6 נקודות)

(2) בפסוקים י"ב-י"ג מפורט איסור מוחלט לעם להתקרב להר.

הסבירו כיצד איסור זה נועד להגן על העם. בססו את דבריכם על הכתוב. (4 נקודות)

5. קראו **שמות**, פרק כ', פסוקים א'-י"ח (שימו לב: ייתכנו שינויים בחלוקת הפסוקים בין מהדורות תנ"ך שונות).

א. (1) הביאו דיבר אחד שבין אדם לאלוהים, והסבירו אותו. (4 נקודות)

(2) הביאו שני דיברות שבין אדם לחברו. (4 נקודות)

ב. קראו פסוקים ח'-י"א, על הדיבר העוסק ביום השבת, מן המילים "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ" ועד המילים "עַל כֵּן בִּרְךָ ה'

אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ".

יש האומרים שבדיבר זה יש שתי מצוות: מצוות עשיית המלאכה ומצוות הפסקת המלאכה.

(1) צטטו את המילים העוסקות במצוות עשיית המלאכה, והסבירו אותן. (4 נקודות)

(2) הסבירו את הנימוק בפסוקים אלה למצוות הפסקת המלאכה. (6 נקודות)

ג. קראו פסוקים ט"ו-י"ח, מן המילים "וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֶת" עד המילים "אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים".

(1) מה העם מבקש ממשה, ומהי הסיבה לבקשה זו? (6 נקודות)

(2) הסבירו את התשובה של משה על בקשה זו של העם. (4 נקודות)

פרק שלישי – נושאי הבחירה (16 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 6–10.

בשאלה שבחרתם ענו על סעיף א – **חובה** (8 נקודות), ועל אחד מן הסעיפים ב–ג (8 נקודות).

שיבת ציון

6. קראו **עזרא**, פרק ג'.

ענו על סעיף א (**חובה**).

א. קראו פסוקים א'–ו'.

(1) ציינו שתי פעולות שעשו שבי ציון ואת המטרה של פעולות אלה. (5 נקודות)

(2) מהו האירוע ההיסטורי־מדיני שאפשר לשבי ציון לבצע פעולות אלה, ובאיזו שנה (לועזית) הוא קרה?

(3 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים א'–ז'.

על פי המתואר בפסוקים אלה, שבי ציון הקפידו במעשיהם לפעול על פי המסורת הנהוגה בישראל.

בססו קביעה זו על שלוש ראיות מן הפסוקים, והסבירו כל ראייה. (8 נקודות)

ג. קראו פסוקים ח'–י"ג.

בפסוקים אלה שבי ציון מביעים שמחה על התגשמות חלום ומביעים גם געגוע וצער על מה שאבד.

(1) ציינו באיזה פסוק באה לידי ביטוי שמחה על התגשמות החלום, ובאיזה פסוק בא לידי ביטוי צער על מה שאבד.

(5 נקודות)

(2) עם איזו מן התגובות של שבי ציון אתם מזדהים? נמקו את דבריכם. (3 נקודות)

נביא ונבואה

7. קראו **ירמיה**, פרק כ"ו.

ענו על סעיף א (**חובה**).

א. קראו פסוקים א'–י"א.

(1) הסבירו את הקשר בין תוכן הנבואה ובין המקום שבו ירמיהו אומר אותה. (4 נקודות)

(2) הסבירו מדוע הכהנים והנביאים תוקפים את ירמיהו בעקבות נבואתו. (4 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים א'–ו' ופסוקים י"ב–ט"ו.

(1) יש הטוענים שנבואת פורענות זו נועדה בראש ובראשונה לגרום לעם לשפר את דרכיו, ולכן היא אינה חייבת להתגשם.

הביאו מן הפסוקים ראיה אחת לטענה זו. הסבירו את דבריכם. (3 נקודות)

(2) קראו פסוקים י"ב–ט"ו.

הביאו מן הפסוקים שני טיעונים של ירמיהו, שבאמצעותם הוא מנסה לשכנע את העם שהוא נביא אמת,

והסבירו את דבריכם. (5 נקודות)

ג. קראו פסוק ט"ז ופסוקים כ'–כ"ד.

(1) מה הייתה ההחלטה של העם בנוגע לגורלו של ירמיהו על פי פסוק ט"ז, ומה הייתה החלטתו על פי פסוקים כ'–כ"ד?

(4 נקודות)

(2) על פי פסוקים כ'–כ"ד, מה גרם לשינוי בהחלטה? (4 נקודות)

חוק וחברה

8. קראו **דברים**, פרק כ', פסוקים א'–כ'.

ענו על **סעיף א (חובה)**.

א. קראו פסוקים א'–ד'.

מהו החשש שבא לידי ביטוי בפסוקים אלה, וכיצד דברי החיזוק בפסוק א' ובפסוק ד' יכולים לעודד את העם? הסבירו את דבריכם. (8 נקודות)

ענו על **אחד** מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים ה'–ט'.

(1) על פי פסוקים ה'–ז', הסבירו מה הן הסיבות שבגללן אדם זכאי לפטור מן המלחמה. (4 נקודות)

(2) על פי פסוק ח', אדם "הִירָא וְרָךְ הַלֵּב" זכאי לפטור מן המלחמה.

הסבירו את הסיבה למתן הפטור, וכתבו מהו הקושי שעלול להיווצר בעקבות פטור זה. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים י'–כ'.

(1) על פי פסוקים י'–י"ד, מהי ההדרגתיות שבאה לידי ביטוי בחוקי המלחמה? (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים י"ט–כ', הסבירו כיצד החוק מצמצם את הנזקים שעלולים להיגרם מן המלחמה. (4 נקודות)

מזמורי תהלים

9. קראו **תהלים**, פרק ק"ד.

ענו על **סעיף א (חובה)**.

א. (1) קראו פסוקים י"ד–ט"ז.

ציינו **שני** מזונות של האדם המוזכרים בפסוקים אלה. (4 נקודות)

(2) הסבירו מה מעניק לאדם **כל אחד** משני המזונות האלה. (4 נקודות)

ענו על **אחד** מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים י'–י"ג ופסוק ט"ז.

על פי התיאור בפסוקים אלה, היסודות השונים בעולם משלימים זה את זה.

בססו קביעה זו על **שתי** דוגמאות מתיאור המים. (8 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ט–כ"ו.

"מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ ה', כָּל־מַחְכְּמָה עָשִׂיתָ" (פסוק כ"ד).

הביאו **שתי** דוגמאות מפסוקים אלה המוכיחות שהבריאה נעשתה בחוכמה. (8 נקודות)

ספרות החוכמה – הרהורים על החיים

10. קראו **איוב**, פרק א'.

ענו על סעיף א (**חובה**).

א. קראו פסוקים א'–ד'.

מהי תפיסת הגמול "צדיק וטוב לו", וכיצד היא באה לידי ביטוי בפסוקים א'–ד'? הסבירו את דבריכם. (8 נקודות)

ענו על אחד מן הסעיפים ב–ג.

ב. קראו פסוקים ז'–י"ב.

(1) מהי המחלוקת בין ה' ובין השטן בנוגע לצדיקותו של איוב? כתבו שני טיעונים שהשטן מביא לחיזוק דבריו.

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (4 נקודות)

(2) קראו פסוק ה'.

מצד אחד אפשר לטעון כי התנהגותו של איוב בפסוק ה' תואמת את דבריו של השטן בנוגע לאיוב, שכתבתם בתת-סעיף (1), ומצד אחר אפשר לטעון כי התנהגותו אינה תואמת את דבריו של השטן. נמקו כל אחת מן הטענות, ובססו אותה על הכתוב. (4 נקודות)

ג. קראו פסוקים י"ג–י"ט.

(1) הביטוי "בשורת איוב" משמעו הודעה קשה.

כתבו שני ביטויים החוזרים בפסוקים אלה, והסבירו כיצד כל אחד מהם מעצים את התוכן הקשה שבבשורות שקיבל איוב. (4 נקודות)

(2) קראו **איוב**, פרק ג', פסוקים ב'–ז'.

מהי תגובתו של איוב על ייסוריו? הביאו דוגמה אחת לתגובה זו, והסבירו אותה. (4 נקודות)

בהצלחה!